

Posudek oponenta bakalářské diplomové práce:

Pavlína KROUPOVÁ, Trasa Pražsko-lánské koněspřežky, FHS UK Praha 2010, stran 59.

Předkládaná práce je, domnívám se, v zásadě zdařilou případovou studií z oboru archeologie novověku. Autorka v ní kombinuje vlastní terénní archeologický nedestruktivní průzkum se studiem jak historických (stabilní katastr), tak současných map. Práce podává popis dochovaných pozůstatků tělesa koněspřežky v terénu (včetně četných fotografických vyobrazení) a dále nabízí přenesení trasy koněspřežky do současných turistických map. Zároveň je v práci i popis několika artefaktů nalezených v oblasti traťového tělesa. K tomu je připojen stručný výklad o socio-ekonomických a a technických dějinách stavby, podaný na základě sekundární literatury. Autorka prací prokazuje svoji způsobilost ujmout se tématu a zpracovat je. Přece však se musím ujmout role oponenta a vůči práci vznést následující připomínky:

(1.) V práci postrádám výslovné přihlášení se k metodice určitého oboru. Je to práce historická, postupující dějepisnými metodami, či historicko-kartografická nebo práce z oblasti industriální a krajinné archeologie? Autorka nepřikračuje k jasnému a zřetelnému vyjádření s výjimkou toho, že říká, že její postup při zanášení trasy koněspřežky do turistických map "má blízko" metodám historické geografie a nedestruktivní archeologie (s. 8). Nejsem si jist, do jaké míry by se pak metoda přenosu trasy koněspřežky z map stabilních katastrů do dnešních turistických map za pomoci GPS (s. 8 a 36-54) setkala s plným souhlasem kartografů a geodetů. Zdůrazňují však, že vzhledem ke svému odbornému zaměření *nejsem kompetentní* se k této věci vyslovit. S ne zcela explicitním přihlášením se k určité oborové metodice souvisí i jen letmá a ne zcela zřetelné položení badatelské otázky. Tou je "trasa" koněspřežky. Na to by se ale autorce dalo namítnout, že ta je přece známá. Taková námitka by však vůči tomu, co je v práci vsuktu podáno, byla velmi nespravedlivá. Nejde tedy o to, že by práce neobsahovala hodnotná zjištění, nýbrž o to, že v její úvodní části není vlastně přesně pojmenováno, oč v ní jde.

(2.) V té části práce, která se týká vlastních dějin koněspřežné dráhy (s. 20-30), postrádám častější odkazy na zdroje informací. Uznávám, že jsou tyto zdroje informací z kontextu práce sice jasné, přece však by měly být důsledněji ve vlastním autorčině textu odkazovány. Zároveň by bylo vhodné při práci s historiografickou literaturou nejen přebírat jí konstatovaná fakta, ale snažit se také tato fakta posuzovat podle způsobu, jímž k nim použité práce dospěly. Na mysli mám kupříkladu informace o praskání litinových kol vozů a litinových koljnic (s. 25) či o četných krádežích materiálu při stavbě železnice (s. 26). Je totiž rozdíl, pokud jsou tato "fakta" konstatována třeba jen na základě toho, že se to říkalo, nebo na základě kupříkladu rozboru účetního pramenného materiálu, jež by ukazoval, kolik bylo nutno investovat do náhrady rozlomených kol a kolejnic či rozkradeného materiálu. I když pracuji se sekundární literaturou, neměl bych z ní brát nějaký "fakt" jako o sobě platný a jako takový informačně hodnotný, nýbrž bych se měl stále

snažit po autorovi použité literatury přehodnocovat výpovědní hodnotu jím uvaděných "skutečností".

(3.) Na nejednom místě usiluje autorka práce o čtivý styl prostřednictvím poetizujících či ironizujících formulací. Z mého hlediska to ale není - byť uznávám, že jde o můj ryze subjektivní pocit - vždy šťastné. Myslím, že do odborné práce to nepatří. Někdy to je až na škodu poznávací funkci práce. Kupříkladu ironizující poznámky, týkající se záměru jednotlivých akcionářů společnost budoucí koněspřežku vést její trasu přes území jejich panství (např. s. 7-8), vyznívají výrazně ahistoricky a neberou v potaz dobové ekonomické myšlení aristokracie. Vždyť co je tak naivního na tom, že někdo neusiluje o zisk ze společného podniku, nýbrž o to, aby měl zajištěn odbyt pro produkty z území svého panství?

(4.) Na s.57-59 postrádám samostatnou položku: "Prameny". Uznávám sice, že jsou vlastně uvedeny (zčásti) v rámci položky "Mapové podklady" (s. 59). Avšak v historické práci by měly být v seznamu použitých pramenů a literatury odlišeny výslovně ty materiály, které mají z hlediska předkládané práce povahu pramenného materiálu, od těch, které jsou literaturou, tj. slouží jako zdroj sekundárních (tj. již nějakým badatelem zpracovaných a tudíž i interpretovaných pramenů).

Přes uvedené připomínky - ostatně jak již řečeno výše - považuji práci Pavlíny Kroupové za zdařilou. *Doporučuji ji proto k obhájení a navrhuji její hodnocení na pomezí výborně a velmi dobře.*

Jan Horský

V Praze 25 srpna 2010